Byxe oronuudai proletaarnar, negedegtii!

№ 183 (2216)
1937 onoi aavgustiin
10
VTOORNIK

14-xi ZILEE GARNA

Buriaad-Mongoloi Ynen

Byxexolboonoi Komuniis (bolьşeviig) Paartiin Buriaad-Mongoloi Mozlin Komiteedai, Buriaad-Mongoloi Avtonoomito Soveed Socialiis Respyyblikiin Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai, yder byriiin gazeeta

Redaakciin aadres:
Ulaan-Yde goorod,
Ceentrsojuuziin, 19.

№ sen 10 myngе.

Şine kaadrnuudii debzyylxe — şuxala zorilgo myn

Manai urda baihan aguu jixe zorilgonuudii amzaltataigaar bejelyylxiin şuxala yslovinuudai negeniinь xadaa bolьşeviig kaadrnuudaar azyiledberi, kolxooz, sovxoozuud, sojol kylьtyyriin oronuud ba gyrenei zurgaanuud byxeniii xangaxa jabadal bolno.

Gebeş, kaadrnuudii şilen abxa, tedeniii xydelmeride tabixa talaar dutuu dundanuud ba alduunuud manai xydelmeride nelieen jixe baihan baigaa. Xydelmerişedii şilen abxa xydelmeride xariuusalgagyi xaişa xeregeer xandaxa jabadalnuud jahala olon baigaa. Japoon-neemecei aagentnuud-trockiist-buxaarintanai bandiiduud, şpioonguud, diversaantnuud xorologşod, kontrrevoliycioono nacionaliistnuud ba bişe busa daisad bolbol ene baidalii xeregleze manai azaxuin ba sojol kylьtyyriin oronuudta şurgan orozo xeden yni sag soo xoroto hyidxeleigee xydelmeriii jabuulza, manai socialiis baiguullaltada nelieed jixe haad uşaruulza baihan baina.

Paartiin CK-ai fevraaliin pleenym deere nyxed Staalin ba Moolotov bolbol ene baidalii eris şangaar kriitikeleze kaadrnuudii şilen olozo zybeer xereglexiin talaar ton todorxoi bolьşeviig zaabarinuudii ygehen baina.

Nyxer Staalin bolbol uul pleenym deere iigeze xelehen baina „şadabaritai, talaantai xynyyd manaida arbaad mingaaraa bii. Imagta tedeniii medeze, tedenerei xuuşan gazartaa yngerterөө baiza yzeze exilxegyinь tula sag soonь tedeniii debzyylxe xeregtei. Bideregtii, oloxot".

Manai Buriaad-Mongoloi respyyblikede ene bolьşeviig zaabariii bodoto xereg deere bejelyylxiin talaar xegdehen xydelmeri mynөө yşөөş jixe dutuutai baina. Jyyb gexede, manai respyyblikiin olonxi Arkomaaduudai ba aimaguudai xytelberilegşedei dunda kaadrnuudii beledxexiin ba ilangajaa şine, şadabaritai bolhon kaadrnuudii şilen abza debzyylxiin talaar jyyş xengyi, mynөөxile xuuşan janzaaraa „manaida xynyyd ygei", „xydelmerişedii deerehee elьgeegtii" geheer zandaa huugşad yşөө olon baina. Edenei zarim negeniinь ynen şudarguugaar xydelmerilze, urgaza jabahan şine xynyydii olozo debzyylxiin orondo, xarin birxaa bolizo pankruutaşahan niuurnuudii nege xydelmerihөө nygөө xydelmeride elьgeedeg baina. Zişeelxede, hajaxan Jaruuniin aimagta sovxoozoi feermede baiza biraagyi Dmitreejev gegşii aimagai gazarai tahagii daagşa bolgohon baigaa. Negen gebel nege somsoveedai tyryylegşiin xydelmeriee unagaagaad, tuşaalhaa xajagdaxadanь tereeniii ondoo somsoveedta abaaşaad myn le tyryylegşe bolgood tabidag uşarnuud baidag baina.

Gadana, xydelmerişedii şilen abxadaa zarim xytelberilegşed xadaa tanihan xyjee, hain nyxerөө, niutagaingaa xyniii albanda abxii oroldodog baina. Iime praaktika ton buruu geeşe. Ene xadaa bolьşeviig priinceb bişe geeşe. Iime meetodii nyxer Staalin CK-ai fevraaliin pleenym deere zada kriitikel hen baina.

Xydelmerişedii şilen abxa tuxai nyxer Staalin iigeze xelehen baigaa: „xydelmerişedii zybeer şilen abxa ba tedeniii xydelmeri deerenь zybeer xubaarilan tabixa gedeg jamar udxataib?

Ene xadaa, negedexi-de xydelmerilegşedii poliitikan şinzeer gexe gy, edener bolbol poliitikan etigelii xylieeze şadaxa gy gedeg talaar; xojordoxi-do, xeregte tuhatainь şinzeer gexe gy, tiime tiime konkreetno xydelmeride edener xeregtei gy gedeg talaar xydelmerişedii xaran şileze abxa gehen udxatai baina."

Paartiin CK-ai pleenymei şiidxeberinyyd ba nyx. Staalinai zaabarinuudii bejelyylxiin talaar manai Buriaad-Mongoloi partorganizaaca bolbol partoorganuudai toosoo-hungalta bolxohoo xoişo odoo xyrter nelieen xydelmeri jabuulhan baina. Partoorganuudai hungaltiin yjede paartiin exin ba aimagai organizaacanuudai xytelberide nelieen olon şine kaadrnuud debzyylegdeze orhon baina.

Zişeelxede, partkoomuudai sostaavai-sekretaarьnuud, partkoomoi geşyydei dunda-37%, partoorganizaatornuudai dunda-36%-nь şine kaadrnuud orhon baina. Aikoomuudai sekretaarai orlogşonor ba biyroogai geşyydte nelieen olon şine kaadrnuud debzyylegdee (Selenge, Tynxen, Alair, Booxon ba bişed).

Şine xydelmerişedii debzyylxiin talaar paartiin moziin komiteed ton hain zişee xaruulhan baina. Mozkoomoi tahaguudai daagşad bolzo 6 şine xydelmerilegşed debzyylegdehen baina. Soveedai azaxuin ba sojol kylьtyyriin zurgaanuud bolbol ene partorganizaaciin xydelmerihee zişee abza şine kaadrnuudii debzyylxiin tula ene geheer eris xemzeenyydii abxa johotoi. Ene kaadrnuudai dunda debzyylegdexee xylieeze baihan xysenyydii oruulza xytelberilexe kaadrnuudai sostaavii yrgedxexe gehen nyxer Staalinai eriltii partiijna ba soveedai organizaaca byxen, xytelberilegşed byxen bolbol erxe bişe dyyrgexe ujalgatai.

Gadana haja xydelmeriee dyyrgehen moziin partiijna konfereence bolbol kaadrnuudii beledxexe ba debzyylxe tuxai ton todorxoi şiidxeberinyydii gargahan baina.

Ede byxii zorilgonuudii bejelyylxiin tula manai partiijna, soveedai ba bişe bişe organizaacanuud bolьşeviigşelen xydelmerilxe şadabaritai, erelxeg zorigtoi şine xynyydii partiijna ba partiijna bişe bolьşeviiguudai staxaanovtanai ba xydөө kolxooz sovxoozuudai tyryy xynyydei dundahaa, zaluuşuud ba komsomoolşuudai dundahaa, exenernyydei dundahaa şilen abaza xariuusalgata xydelmeride debzyylxe tede niii xymyyzyylxe, yder byriiinь xydelmeride tuhalxa johotoi. Trockiistnuud ba bişe busa xorologşodii butasoxizo, Soveed zasagta ynekөөr bejee ygehen, şadabaritai, şine xydelmerilegşedii debzyylxe zorilgii dyyrgexe ujalgataibdi.

Kiijevei komsomoolşuud xoişo oşoxonь

Kiijev, 5. (TASS). Kiijevei komsomoolşuud bolbol xizaar xoitiin naimaanai organizaacanuudta xydelmerilxe kaadrnuudii şilen abxa tuxai BLKZE-ei CK-ai togtoomzii haişaan ugtaba. Udaan sag soo naimaaşaar xydelmeriihen komsomool Fioodorova gedeg, hyylei yjede şooferei mergezeltei bolood baina. Fioodorova, BLKZE-ei CK-ai uriaalii duulaxadaa xoişo oşozo daxin naimaanai xydelmeride oroxo geze zybşөөrelөө ygebe.

Kiijevei soveed naimaanai xydelmerişedhөө 70 erxim komsomoolşuud xizaar xoişo oşoxonь. Ede komsomoolşuud Toboolьsk, Krasnojaarsk, Jeniseejsk, Irkyytsk, Jakuutiin ba soveedai xizaar xoitiin busa busa gazarnuudai naimaanai yiledberi deere xydelmerilne.

BMASSR-ei SOVEEDUUDAI VII ONSO XURAL

BMASSR-ei Konstituuciin projeekt tuxai nyxer M. N. JERBAANOVAI elidxel tuşaa yge xelelgen

Aavgustiin 9-ei yderei ygloonei zasedaaniiin temdeglel

Xuralai ygloonei zasedaaniii nyx. Baabuşkina neeze, BMASSR-ei Konstituuciin projeekt tuxai nyx. *M. N. Jerbaanovai* elidxelii buriaad xelen deere delgerengii orşuulgan bolbo.

Udaaluulan BMASSR-ei Konstituuciin projeekt tuxai nyxer *M. N. Jerbaanovai* elidxel tuşaa daguulan yge xeleigen exileze, Selengiin uhan zamai traansportiin politotdeelai naçaalьnig nyxer *Arxaarov*, Bargazanai aimaghaa nyxer *Kalmiikoov*, Xiaagtiin aimagai Subagta Xarьjaastain somsoveedai tyryylegşe nyxer *B. N. Tydebei* ba Exired-Bulagadai aimagai bylsoveedai tyryylegşe nyxer *Xondoorov* gegşed yge xeleed ygloonei zasedaani dyyrebe.

Aavgustiin 9-ei yderei ydeşiin zasedaaniiin temdeglel

BMASSR-ei Konstituuciin projeekt tuxai nyxer Jerbaanovai elidxelii daguulan yge xelelgen yrgelzelbe.

Tus elidxel tuşaa nyxed **Abiikov** (Zakaaminai aimagai vraaç) nyxer **Siidorov** (Zakaaminai aimagai Çanagiin somonoi vetfeelьdşer), nyxer **Nooskin** (Biçyyrei AGK-ai tyryylegşe), nyxer **Garmaajev** (Zakaaminai aimagai Sagaan-Morinoi s/soveedai tyryylegşe), nyxer **Yizytyyjev** (Zakaaminai aimagai „Main 1" kolxoozoi tyryylegşe), nyxer **Jeremeejev** (Xoriiin aimagai „Gigaant" kolxoozoi tyryylegşe), nyxer **Sembeelov** (Tynxenei aimagai, Paartiin XVII xuralai neremзete kolxoozhoo), **Byrşteejn** Alairai aimagai Kytyligei MTS-ei direegtor), nyxer **Meezin** (PVZ) gegşed yge xeleel ydeşiin zasedaaniiin xydelmeri dyyrebe.

Nyxer Tydyypovai yge
(Xiaagtiin aimag)

Bidener bolbol, aguu jixe Oktiaabriiin revoliyyciin aşaar xamag byxii erxe sylөөgөө olozo abaad, mynөө yjede xyn tyreltenei tyyxede yzegdөөgyi gaixamşagta zargalanta baidalda orood bainabdi.

BMASSR-ei Konstituuciin projeektii zybşen xelseze baixa yjede, өөriingөө edir xuhanai baidalii hanaza yzexede jixexen gaşuudaltai baina. Miniii 12 nahatai baixada, manai niutagai nege gulvaa miniii esegii niurgiinь soxizo aiahan jym. Bi bolbol nahan soogoo bajad nojodoi barlag bolzo jabahanaa xarin aguu jixe Leenin ba Staalinai aşaar xyn bolohon bainab.

Nyxer M. N. Jerbaanovai elidxelii duulaad baixadaa, urdiinxiaar zişeze xaraxada manai Buriaad-Mongoloi respyyblike tanigdaşagyi boltoroo xubilan debzehen baina. Zişeeleed xelexede, xeden zuun zil soo ezerxeze baihan xaanta zasag xadaa byten plyygşji xeze şadaagyi hen. Imagta le manai SSSR gyren bolbol өөriingөө 20 zilde orşoxo zuuraa xedii şineen jixe ilaltanuudii tuilahaniinь toolozoş baraxaar bişe baina.

Manai Subagta-Xarьjaastain somon soo baigaa Markiizovai neremzete kolxooz bolbol respyyblikiin jixexen kolxooznuudai negenь bolxo jym. Tere kolxoozdo hyylei yje boltor urdiin lama, sagaantanai seregte jabahan Ceren Nimaajevai traansportiin politotdeelai naçaalьnig nyxer *Arxaarov*, Bargazanai aimaghaa nyxer *Kalmiikoov*, Xiaagtiin aimagai Subagta Xarьjaastain somsoveedai tyryylegşe nyxer *B. N. Tydebei* ba Exired-Bulagadai aimagai bylsoveedai tyryylegşe nyxer *Xondoorov* gegşed yge xeleed ygloonei zasedaani dyyrebe.

Nyxer Tydyypovai yge
(Xiaagtiin aimag)

Bidener bolbol, aguu jixe Oktiaabriiin revoliyyciin aşaar xamag byxii erxe sylөөgөө olozo abaad, mynөө yjede xyn tyreltenei tyyxede yzegdөөgyi gaixamşagta zargalanta baidalda orood bainabdi.

BMASSR-ei Konstituuciin projeektii zybşen xelseze baixa yjede, өөriingөө edir xuhanai baidalii hanaza yzexede jixexen gaşuudaltai baina. Miniii 12 nahatai baixada, manai niutagai nege gulvaa miniii esegii niurgiinь soxizo aiahan jym. Bi bolbol nahan soogoo bajad nojodoi barlag bolzo jabahanaa xarin aguu jixe Leenin ba Staalinai aşaar xyn bolohon bainab.

Nyxer M. N. Jerbaanovai elidxelii duulaad baixadaa, urdiinxiaar zişeze xaraxada manai Buriaad-Mongoloi respyyblike tanigdaşagyi boltoroo xubilan debzehen baina. Zişeeleed xelexede, xeden zuun zil soo ezerxeze baihan xaanta zasag xadaa byten plyygşji xeze şadaagyi hen. Imagta le manai SSSR gyren bolbol өөriingөө 20 zilde orşoxo zuuraa xedii şineen jixe ilaltanuudii tuilahaniinь toolozoş baraxaar bişe baina.

Manai Subagta-Xarьjaastain somon soo baigaa Markiizovai neremzete kolxooz bolbol respyyblikiin jixexen kolxooznuudai negenь bolxo jym. Tere kolxoozdo hyylei yje boltor urdiin lama, sagaantanai seregte jabahan Ceren Nimaajevai tyryylegşiin tuşaalaar xydelmerilze baixada 3 minga tuxai mai yxehen baixa. Hyylde tere Nimaajev gegşe ene xeregeigee tuxai syydlegdeed jabahanainь hyyleer Zoltoojev geze nege zaluu xyn jireed, tus arteeliin tyryylegşeer xydelmerilze baixa zuuraa somsoveed ba niutagai partiijna organizaacada medegdexe duragyi xamag jymii өөrөө medeed baixii xysedeg deerehee somsoveedai zaxiraltii dyyrgedeggyi baixa jym. Jyre eneenei tuxai aimagai organizaacanuud medeheer baigaad tere Zoltoojevii xoridoggyi, tus kolxoozoi azalai muu baihanai tuxai myrtei xemzee abadaggyi baina. Tiime deerehee, moziin organizaacanuud ene kolxoozoi baidalii haizaruulxa tuxai hanalaa tabixa beze geze hananab.

Urdanь oros ba buriaad xojor xyn zamda uulzabal erxebişe xereldexe gy, ali soxilsozo taradag baigaa. Mynөө xarin tiime bişe, tedenei xoorondiin axa dyygei eb nairamdal ulam jixeer bexizehen baina. Ene bolbol imagta Leenin—Staalinai nacionaalьna poliitikiin zybөөr jabuulagdan bejelyylegdehenei rezylьtaat myn geze medexe xeregtei.

Manai somonoi aradzon bolbol BMASSR-ei Konstituuciin projeektii yrgenөөr zybşen xelseed, tereeniii xaluunaar haişaahan baina.

Nyxer Arxaarovai yge
(Selengiin Uhan Zamai traansportiin politotdeelai naçaalnig)

Nyxedyyd, bidener bolbol manai aguu jixe voozdь nyxer Staalinai udaridalgaar oron dotoroo socialiizm baiguulxa jabadalda aixabtar jixe ilaltanuudii amzahan ba mynөөş yderhөө yder jirexe byri şine ilaltanuudii tuilan olohoor baihamnai eli.

Nyxer Jerbaanov bolbol өөriingөө elidxel soogoo manai respyyblikiin socialiis baiguullaltiin aguu jixe ilaltanuudii todorxoigoor xelehen tula, Selengiin uhan zamai traansporta deerexi baidal deere tөgtozo xeden yge xelexem.

Manai Uhan Zamai traansportoda xydelmerilze baidag buriaad exener **Zandaanova** gegşe, hajahan polit. zaniaatida baigaad, өөriingөө urdanai ba mynөөnei baidalii xelexiinь duulxada, tere exener xadaa anxan ygeitei xynei basagan baihan tula niutagai kulaaguud, nojoduudta daralagdaza xaranxii jabahan baina. Oktiaabriiin revoliyyceer erxe sylөөgөө byrin olzo, mynөө bolxodo azal xexe, erdemde huralsaxa ba amaraxa sengexe erxetei boloob. Bi mynөө bişeg medexeb, miniii xyyged bultadaa hurguulitai, zarimanь deede hurguulida, zarimanь dunda hurguulida huraza baihan ba nege xybyymnь uhan zamai traansportada mexaanikaar xydelmerilze baina gөze xelee hen. Ene bolbol manai exenernyydei ilangajaa Buriaad exenernyydei xaanta zasagai darlaltahaa multarhaar xaişan geze şineer xymyyzen jireheniinь gerşelne.

Manai Selengiin paroxoodstviin amzaltanuudai tuxai xelexede, xojordugaar tabanzil soo xamta 40 garan milioon tyxerigei şine barilganuud baiguulagdahan (şine paroxoodnuud, xydelmerişedei ger baira, klyyb ba bişenyyd). Mynөө pasaziirnuudii zөөxe xyse jixetei şine paroxood byteegdeze baihan ba myn uha myrenyydii ezemdexe tuxai jixe xydelmeri jabuulagdaza baina.

Aşaa zөөlgiin talaar manai paroxoodstvo bolbol 1936 ondo 158 mingan toonno aşaa zөөhen ba mynөө zilde baha 158 ningan toonno aşaa zөөxe tysebtei baina. Zygөөr, ene tysebii bidener labtai ylyybşelen dyyrgeze şadaxabdi.

Saaşaa kaadarnuudii beledxexe talaar manai paroxoodstvada mynөө zilde kyyrse dyyrgeze tusxai mergezeltei bolohon Buriaad xydelmerişed 107 xyn bii, edeen soo paroxoodoi kapitaanguud teden xyn (nyxed Oçiirov, Miroonov ba busad) baixa. Looc-manuud, mexaanikanuud, koçegaarnuud gexe metiin speciaalьnostitai buriaad xydelmerişed nelieed olon bolhon baina.

Gurbadugaar tabanzilei tyseb soo manai Selengiin paroxoodstvoor xaraaşalan tyseblegdeze baihan zyilnyyd xadaa, Irkyytsk—Ulaan-Yde xojoroi xoorondo, Ulaan-Yde Krasnoçikojsk xojoroi xoorondo sexe jabadag uhan zamtai bolxo ba Bargazan myrende paroxood jabuuldag bolgoxo, Orxonoi exiii ezemdexe gexe metiin jixe jixe probleemanuud şiidxegdexe baina.

Manai BMASSR-ei Konstituuca bolbol Staalin Konstituuctiin yndeheөr tereenei udxatai sym taaruulagdan zoxioogdohon tula, tere projeektii zybşeze xelseed le batalaxa johotoi bainabdi.

Nyxer Kalmiikoovai yge
(Bargazanai aimag)

Bargazanai aimagai azalşan arad bolbol BMASSR-ei Konstituuciin projeektii zybşen xelsexedee өөhediingөө urdanь xaşagdaza daralagdaza baihanaa hanan baiza xelsehen baina.

Tiin Bargazanai aimag xadaa ceentrhee xolo, arad zonь xaranxii baihan aad, mynөө bolxodo azyiledberiiin gazarnuudai, MTS-tei bolhon ba anxan ton baga tarilgatai baihanaa myne 20 garan mingan gektaar eldeb zyilei tarilga xedeg boloo. Baha, malazalai ba kylьtyyriinş talaar jixenyyd ilaltatai bainabdi.

Manai aimagai azalşan aradzon xadaa Konstituuciin projeektii zybşen xelseze, tereeniii jixeer haişaan өөhediingөө revoliycioono heremzii ulam deeşelyylze, aradai daisad—trockiis-buxaarintan ba kontrrevoliycioono nacionaliistanuudai xoroto jabuulgada eris xariuu bolgon өөhediingөө xydelmeriii ulam hainaar jabuulxa ba tede buzar noxosuud daisadii bultiinь bariza usadxaxa—manai nege şuxala zorilgo myn bolno.

XOITO XITADDAXI BAIDAL

Xoito Xitadta japoon seregyyd jirezel baina

Naankin, 6. (TASS). Ysegelder japoonai samoliooduud Denzoyyji buudaba. Tere yder japoon seregei otriaaduud Txinxaiji ataakalaad, xitadai seregyydeer gederge suxariuulagdaa.

Centraal Nьjyys aagenstviin medeeselei johoor, Xoito Xitadta japoon seregyydei too taharaltagyi oloşorozo baina. Odoo yjede Beipin—Tianьcziinei rajoondo japoonai 40 minga şaxuu seregyyd suglaraad baina. Japoonoi samoliooduud Xebei ba Şanьdyyn proviinciin tymer zamuud ba tyb gooroduud deegyyr yder byri niidene.

Xitadai eldeb etigelte kryygyydei xelehen medeeselnyydei johoor, japoonai zurgaadaxi aarmi, japoonai 70 mingan rezerviitsnuud, 60 mingan priziivnigyyd bolbol mobilizaaca (elsyylen tatagdaxa) tuxai prikaaz abhan baina.

12 mingan xyn tootoi mexanizaruulagdahan morin seregei xosegyyd Xoito Xitad elьgeegdebe.

Agaarai dobtolgohoo xamagaalxa japoonai korpushaa 2 mingan xyn Tianьcziinь deere jireed baina. Hyylei ydernyydte 172 seregei avtomaşiinanuud, eneen soo 30 xujagta maşiinanuud Şanxaida jree.

Gadaada gyrenyydei poziica

Loondon, 6 .(TASS). Reitar aagenstviin medeesehenei johoor, Xanьkoydaxi japoonai konceesiiin teritoor deerei japoonai moriaaguud buulgagdaa xa.

„Briitiş junaited prees" gazeetiin beipinei koresрondeentiin medeesehenei johoor, Aangli, Ameerika, Fraanca ba Itaaliiin posoolьstvonuud bolbol Boksaarskiin protokooloi pyynktede zasaguudai anxaralii xanduulhan baina. Ene protokooloi johoor Beipin ba dalai xojoroi xoorondo xarilsaanai sylөө xamagaalagdahan baixa johotoi. Iime medyylge japoonai posool Kavagooji gegşede damzuulagdahan baina.

***

Nьjyy-Ioork, 5. (TASS). Junaited Preesei şanxaihaa medeesehenei johoor, Ameerikiin koonsylnyyd bolbol Xitadai dunda rajoonuudhaa Şanьdyyn proviinciin erje şadar garşa jirexii ba Cindaoo goorodto suglaxii byxii ameerikiinxinda duradxahan baina.

Ene Cindaoo deere Ameerikiin seregei koraablinuud asaragdaxa baina.

Xitadai seregyyd Liansaaniii ezelbe

Naankin,6. (TASS) Centraalь Nьjyys aagenstviin medeesehenei johoor, xitadai seregyyd bolbol aavgustiin 5-ai yder xeden ataakanuudii xehenee hyyleer, Beipin—Xanьkoyygei tymer zam deere Çansinьdiaaniahaa urduuxanuur baigaa Liaansaaniii ezelbe.

Xoilo Xiladla dain tyrgedeze baina

Xoito Xitadta dain bolzo baina. Japoonguud Xitadai gooroduudii boombodozo, exener ba xyygedii alana. Japoonguud bolbol dalain erjide baihan xitadai gooroduudta sereg ba zer zebsegyydii jabuulza baina. Xitadai tymer zam bolbol soldaad, pyyşke, taank ba ediee xool şirehen japoon seregyydeer dyyren. Japoonoi zasag bolbol Xoito Xitadii ezelen abza exilhenee medyylen xelehen baina.

Xoito Xitad bolbol byxii Xitad gyrenei arbanai negenei xemzyyrei gazartai, 82 milioon xyn zontoi (byxii xitadai xyn zonoi 18 proceent şaxuu). Xoito Xitad bolbol nyyrhen ba tymerei zapaasaar aixabtar bajan, byxii Xitad gyrenei nyyrhenei bajaligai 54 proceentnь tende, myn byxii xitadta baigaa tymer ba rudaa gexe zyilnyydei 40 proceenthoo deeşenь Xoito Xitadta baidag. Xitad gyrenhee Xiliin saana gargahan noohonoinь 86 proc. ba şubuunai yndegenei 50 proceent Xoito Xitadhaa jabuulagdadag baina.

Xoito Xitadai tymer zamiinь byxii Xitad gyren deerxi tymer zamhaa olon halaatai. Xitad gyren deerexi 9.500 kilomeetr tymer zamai 5,500 kilomeetriinь Xoito Xitadta xyrtedeg ba aradai azaxuin ba nacionaalьna oborooniin tymer zamai şuxala hudaha nuud myn tende baidag baina.

Ene byxii bajaliguudii Japoon dobtolon abxa hanaatai dobtolon orozo baina. Tiin, ede daisanuudii gederge soxixiin tula, Xitad gyrenei byxii xysen negedeze baina.

1937 onoi xabar gomindaan (zasagai paarti) bolbol naankinai sereg ba xitadai Ulaan Aarmi xojoroi xoorondo dainai jabadal zogsooxo tuxai Xitadai kompaartiin xeden udaa xehen duradxalii xylieen abhan baina.

Kompaartiin duradxahanai johoor, xitad oronoigoo tylee xamtaran temesexiin tuxai kompaarti ba gomindaan xojoroi xoorondo xelseen bolbo. Ene faakta bolbol gomindaanai paarti dotoroo ba naankinai aarmi bolon xitadai arad zonoi dundaxi patriood eleмeentnyydii byri jixeer zorig oruulaa.

Xitadai arad niite bolbol naankinai zasagai tolgoi Çankai- şii gegşiin—„bide daisanda yşee negeş haan verşoog gazar ygee haa eehediingee naaciin urda sagaaraşagyi gem xexe bainabdi“ geze xelehiinь ton jixe xangaltataigaar xylieehen baina.

Xitadai xeblel bolbol arad zonhoo byxii xysee elsyylxiin, dobtolon orogşodii yldeze gar gaxiin ba gazar oronoo daisadhaa syleelxiin erilte xeze baina.

Japoonoi seregyydei Liykoycziaanodo dailan oroxiin tyryyşiin turşalga xexedeнь Xitadai 29-dexi aarmiiin zyghee erid soxilto xehen baina. Xitadai seregyyd bolbol tyryyşiin ydernyydhee exileze, arad zontojoo negen xamta baihan sereg xadaa gazar oro noigoo bişe gyrende buliaagdaxagyiji xamagaalan saxixa xeregte xysetei baihiinь xaruulaa.

Fentaaj şadar bolhon dainda japoonoi 3 taank abtahan baina. Xitadai sereg Tynçzooy geze goorodii (Zyyn Xebeide japoonoi emxidxehen niutagai zasagai niislel goorod) myn dailan abhan baina. Baha Tianьcziin goorod ba tereenei oiro xabiiin gazarnuudaar jixe dain bolno.

Byxii Xitad oron dotoroo daisadaa, japoonoi imperialiistnuudii ilaza garxiiji uriaalhan miitingnyyd, suglaanuud ba patriood demonstraacanuud bolzo baina.

Oroonoi kampaanida bolьşeviig xytelberi ygenegyi

1938 onoi tyl abalga bolbol mynee zilei oroonoi kampaaniii jamaraar yngergehen deerehee bolxo baina.

Tyryyşiin xaxad zil soo manai respyyblikiin zarim rajoonuudta malai oroon ton xangaltagyigeer yngergegdee.

Aduunai oroonoi kampaaniaar mynee yjede tyryylze jabahan aimaguud gexede: Alairai aimag 70,9 proceent, Zagarain—71,6 proc. Tarbagatain—81,9 proc. Ulaan-Ydiin zoono—76,8 proc. xyrter tysebei johoor aduugaa oroondo oruulhan baina. Yxerei oroonoi kampaaniaar tyryylze jabahan aimaguud gexede: Tarbagatain rajoon tysebee dyyrgee, Zakaaminai—52,6 proc., Xiaagtiin—57,3% Bar gazanai 53,9% bolgo.

hon baina. Gaxaiji oroondo oruulxiin talaar Xiaagtiin aimag tysebee ylyylze dyyrgee. Zakaamin ba Ulaan-Ydehee bişe aimaguud tysebei johoor oroondo oruulxa gaxainuudaa 50 proceentiinş oroondo oruulaadyi baina. Tynxenei—46,9 proc., (Selengiin--50,6 proc.), Zakaaminai —52,1 proc.ba Ulaan-Ononoi aimag oroidoo 38,7 proc oroondo oroxo johotoi gyydee oruulaba.

Aduunai oroonoi kampaani bolbol ijyyliiin hyyleer dyyrgegdexe johotoi gehen zaabariii martaza bolxogyi. Tereeniii iime muugaar jabuulhan aimaguudta BMASSR-ei Gazar tariaalangai Arkomaadai aduu morinoi ypravleenihaa operatiiv xytelberi ygeegyi ba aimagai gazarai tahagii daagşad, zooteexnigyydş myrteigeer xytelberileegyi baihanainь şaltagaanhaa bolbo.

Oroonoi kampaani yngergexe sagai dyyrxehee urda gazar tariaalangai xydelmerilegşed ba byxii kolxoozniguud aavgusta hariin tyryyşiin xaxad soo gyydeingee oroondo orxo bolhon yjiinь (okoota) negiş aldangyi narin hainaar xaraza baigaad oroonoi kampaaniii sag bolzor soonь dyyrgexe ujalgatai.

Nege gyy hubairuulxadaa gazarai tahaguud ton jixeer Exe oronoigoo urda xariuusaxajaa martaza bolxogyi. Morin bolbol oboroониin udxatai, yder byri manaixiii dailaxajaa xysedeg japoon germaaniiin şuhata faşiizmda xariuu ygexe zebseg geze medexe xeregtei baina.

Aradai daisad bolbol aduunai oroonoi kampaanida tahaldal xexe ba unaga xajuulxa meteer xorlolgo xedegiinь gazar tariaalangai xydelmerilegşed ba xydee azalai xytelberilgeşed xezeedeş martaxagyi johotoi.

Ulaan-Ononoi aimag (AGT-ii daagşa Cedenzabai, axalagşa zoodteexnig Baldagşiinov) 1010 yniee oroondo oruulxa gehen tysebee araixan geze 13,4 % dyyrgeze xamagai hyylde şiregdeze jabana.

Malazalai gol bolxo oroonoi kampaanida iigeze xandahan jabadal bolbol aimagai xytelberilegşedei, ilangajaa gazarai tahagaixinai xaişa xereg xytelberilehenhee boloo gexehee bişe, ondoogoor xelexe, argagyi baina. Yşee iime jabadal jyy xaruulnab gexede, Ulaan-Ononoixid mynee xyrter malazal deere bolzo baihan xorlolgii yndeheerenь usadxaza şadaadyi baihiinь gerşelne.

Baha Tynxenei aimag (axalagşa zooteexnigiinь Leebedь) yxerei oroonoi kampaaniii ton muugaar jabuulza tysebee araixan 24,7 proc. dyyrgebe. Boxonoi aimag (axalagşa zooteexnigiinь Miroosnik)—29,1 proceent, Agiin aimag (axalagşa zooteexnigiinь Şibaalov)—34,2 proc., Selengiin aimag (axalagşa zooteexnigiinь Ziilkin)—33,8 proc., xyrter yniedee oroondo oruulhan baina.

Iime muugaar yxerei oroonoi kampaaniii dyyrgehen jabadal xadaa yniеenei tugallahanhaa xoişo 21 xonood tyryyşiinь oroondo orodog yjiinь boldogii toogoogyi xereg bolno. Zişeelxede, Agiin aimag soo arai geze 6587 yniee ba gunzadii oroondo oruulhan baixadanь, 9117 tolgoi yniеen tugallahan baixa jym. Boxonoaimagta 2895 yniеenei tugallaad baixada, miin 1872 yniee oroondo oruulhan medee tedeenei garta baixa geze metiin faaktnuud aimag byxende bii.

Oroonoi kampaaniiin iigeze unaşood baixada aimagai gyisedkoomoi preziidiym bolbol AGT-ai, somsoveedai ba kolxoozoi xytelberilegşedhee oroonoi kampaaniiin jamar uşarhaa geegdehenei tuxai toosooto elidxeliinь mynee xyrter duulaagyi baihiinь gaixaxaar baina.

1937 onoi oroonoi kampaaniiin tysebii dyyrgeegyi aimag, kolxooz, feermenyyd bolbol 1938 onoi malazalai gyrenei tysebii dyyrgengyi, Staalinai 3-daxi tabanzilei tysebei exin zel soo aixabtar muuxai ba eşxebter jabadalii xaruulxaa baina.

Uşar iimiin tulada, bidener bolbol aavgust hara soo byxii mal deeree oroonoi kampaaniiin tysebii dyyrgexe ujalgataibdi.

N. Kootov.

BMASSR-ei Gazartariaalangai Arkoomiі orologşo.

Ulaan Aarmida—erxim xybyydee

„Xydelmerişen - Tariaaşanai laan Aarmida seregei alba xexe jabadal bolbol SSSR iin grazdaanuudai xyndete ujalga myn baina“ geze Staalinai Konstituuciin 132-xi zyilde bişegdehen baina. Ene xyndete ujalgii gyisedxeze manai oronoi zaluuşuud—1915 ba 1916 onuudta tyregşed bolbol Ulaan Aarmiiin eelzeete tatalgada oşoxo dytelbe. Manai Exe oronoi erxim hain zaluuşuud Ulaan Aarmida abtaad, tedende naidaza ygtehen buu zebsegyydii bexieer bariza, aguu jixe Oktiaabriiin revoliyyceer dailan abtahan ba Staalinai Konstituucada altan ysegeer bişegdeze batalagdahan socialiis ilaltanuudii xamagaalxa baina. Ede xed be gexede,—azyiledberiiin baiguulaltanuudai, socialiis traansportiin, xydee azalai, sojol kylьtyyriin froont deere xydelze baigaa tyryyşyyl—staxaanovtan udaar niguud, ba Exe orondo bejee ygehen ynen şudarguu azalşad baina. Edener bol Ulaan Aarmida abtaza jireedyin lioodçiguud, tankiistnuud, podvoodniguud, artilleriistnar, xiimigyyd, morin seregşed, pixootniguud ba bişe bişe eldeb mergezelten bolzo, Exe oronoigoo arad zonoi amagalan baidalii xamagaalaxiin yyrgii bejedee daaza abxanь.

BK(b) Paartiin xytelberieer şine socialiis baidal baiguulza baigaa manai oronoi arad zon kapitaliis gyrenyydeer xyrieelyylze baihanaa ba şine dainai ajuulai ulam oirtozo baihaniii yder byxende hanaza baina. Tiimehee oronoigoo oboroониin xysii ulam bexizyylze, Ulaan-Aarmijaa enxeren toirozo daişalxa xysiinь byri deeşelyylelseze baina.

Ulaan Aarmimnai xezeedee belen, manai gyrenei xilii ebdexii xysehen daisanguudii eehedeinь gazar deere yi deldexe şadal xysetei. Iime xyseteijiinь daisanuud myn bahal mededeg deerehee eldeb xarata meetod gargaza manai Soveed oronoi bexi huuriii dohol goxiin oroldolgo gargadag baina. Faşiis tagnuulai aagent nuud Tyxaçeevski, Jakiir ba busad metiin seregei-spioonuu dii eliryylen usadxalga bolbo sereg dai yysxegşedei xorotc jabuulganuudta xatuu xariuu bolzo ygehen baina.

Staalinai Konstituuciin X byleg soo: „Exe oronoo xamagaalxa jabadal bolbol SSSR-ei grazdaniiin byxenei ariuur ujalga myn“ geze bişegdehen baina. Ene xuuli bolbol soveed Xolboonoi bexizeze şiidehenei delxei deere suurxuulan baigaa geroilig ilaltanuudai, SSSR dotor anginuudii eseslen usadxahanai yndehen deerehee bişegdehen ba batalagdahan xuuli myn. Ene xuuliiin johoor Soveed Xolboon dotorxi erxee xahagdaagyi, elyyr enxe bejetei byxii grazdaanuudii seregei albanda xabaaduulagdaxa baina.

Gebeş, ene xuuliii xangaltatai hainaar beelyylxiin tylee jixexen beledxelei xydelmeri xeregtei baina.

Gaixaltai xysetei şine şine teexnikenyydeer bajan bolhon manai Ulaan Aarmi bolbol tere teexnikenyydii tyrgen sag soo şudalan ezelze ba xeregleze şadaxa bolxiin erilte şine jirehen seregşenyydeigee urda tabina. Iimehee Ulaan Aarmidaa, poliitikan talaaranь şalgagdahan, elyyr bejetei, erdemtei, beledxegdehen kaadrnuudaa elьgeexe ujalgataibdi. Ene ujalgii gyisedrexiin tylee ton tyryylen partiijna, soveedai, komsomooloi ba osooaviaxiimai bolood bişe bişe organizaacanuudai zyghee xaluun anxaral tabixa şuxala baina. Ene yderhee exilze seregei nahatanai dunda niitiin ba poliitikan xydelmeri yrgeneer emxidxexe, tedenei beje maxabudiin beledxelii deeşelyylxe xeregtei baina.

Eelzeete tatalgii ton heremzeteigeer yngergexe xeregtei. Ulaan Aarmida abtagşadai dunda xarşa etegeedei ba bejee daldalhan daisan gexe metiin negeş xynii oruulxagyin temesel jabuulxa xeregtei. Gadana yseg bişeg medexe bolzo yşee şadaagyi jabahan uridbeledxelei xabaataniii nahatanai hurguulida xanduulza aarmida oşoxo boltoronь zaa bol yseg bişegte hurgaxa, oborooniin temdegei noormanuudii tuşaalgaxiin xemzeenyydii abxa xeregtei baina.

Xeregei xytelberiii xojor xelen deere jabuulxaa jaanab

Xiaagtiin aimagai 11 somonuudai 5-niinь buriaad zontoi, myn Xiaagta goorodtoş huudag azalşadai neiieed olonxinь buriaad zon baixa jym. Buriaad somonuudtanь xydelmerileze baigaa xydelmerilegşedei dunda oros bişeg ba xeleş medexegyi zon ali olon baixa. Xedii tiime baibaş aimagai gyisedxexe komiteedai xeregei xytelberi gansaxan oros xelen deere jabuuldag baina. Eneen şinji aimagai byxii organizaacanuud bolbol bultadaa xydee somonuuda imagta oros xelen deere zaabari zaxiaanuudii gargana. Eneen deerehee zarim somonoi ba kolxoozoi xytelberilegşed aimaghaa abhan bişegyydii oilgozo jadaad miil daraad baidag jabadal tonş olon baina.

Xiaagtiin aimagai xytelberilegşed eneeniii medenegyi geeşe gy?

C. ALTAIN.

Kolxooznig Alekseejev Osoaviaximai lotereegoor xyngen avtomobiilь şyygee

Saxalindaxi Aleksaandrovsk 5 (TASS) Darbiinskojee geze huurinai Bliyyxirei neremzete arteeliiin kolxooznig Alekseejev gegşe Osoaviaximai loterein bilieedeer xyngen avtomoviilь şyygee.

Alekseejevai aadresaar avtomobiilь jabuulaglaba gehen medeeselii Moskvaahta abba.

Jem. Jaroslaavski.

BOLЬŞEVIIGUUDAI PAARTIIIN VI XURAL

Byxii byrzyaazna ba meelkobyrzyaazna xeblelnyydeizyghee bolьşeviiguudii boloşogyigeer gyzerdeze baigaa sag yje soo paartiiin VI xural bolhon baina. Xural bolbol niuusa şaxuu baidaltaigaar boloo. Xuralai zarlal tuxai sonosxolii gazeetanuud deegyyr tolilohonş haa, zasedaaniiin bolxo gazarii zaagaagyi hen. Egeel tyryyn Viiborgskiin tala tee zasedaani exileed, hyylei zasedaaninuud Naarvskiin vorotaanuudai xazuugai hurguulinuudai gernyydte bolhon baina. Sag zuuriin zasagai tagnuulşad zasedaaniiin bolzo baihan gazarii olxiin xoinohoo jabahaar xylee bolbiuulza şadaxaa bolişoo hen. Byrzyaazna xeblel bolbol xuralai delegaaduudii bariza tuşaaxiin erilte xedeg baigaa. Bolьşeviig paartiiin voozdь—geniaalьna Leenin bolbol tiixe yjede staanca Razliiv şadar ybehen otog soo xorgodozo baihan baina. 1917 onoi menьşeviig-eseernyydei, kadeed „demokraatii“ egeel iime baigaa.

Zurgaadugaar xuralai togtoom zodo Leeninei nylee geze ton jixe baigaa Leeninbolbol xuralai beledxelde xabaadahan baina. Leenin bolbol byxii yndehen asuudalnuudta eeriingee hanamzii bişegeer tailbarilan bişeze ygehen baina. Leenin bolbol xuralai byxii rezoliyyceny[illegible] bataldlxahaa urid b[illegible] xaraza yz[illegible] bai na. Ene xuralii Staalin ba Sverdloov xojor emxidxee hen. Xuralai poliitikan xytelberi ba paartiin gol şuxala togtoomzonuudii xamagaalalga nyxer Staalinda xabaadaxa baina.

VI xural deere şiidxexe duutai 157 delegaad, zyblexe duutai 128 delegaaduud xabaadaa hen. Paartiiin zurgaadaxi xural deere xelegdehen toosooto elidxel dotoroo J. M. Sverdloov iimer barimtanuudii xaruulhan baina: partiijna organizaacanuudai too 78 haa (apreeliiin konfereencehoo xoişo) 162 xyrter olon boloo. Paarti xadaa 200 mingaad geşyydtei. Manai paarti potpoolihoo 40 mingaan geşyydtei garahan baina. Tiigee xadaa VI xural boltor 5 daxin urgahan baina. Toixede, Petrograadta 41 mingan paartiin geşvyd, Moskvaagai rajoondo—50 minga, Uraalda—25 minga, Doneeckiin bassein--16 minga, Kiijevai rajoon—10 minga, Kavkaaz—9 minga, Finliaandiiin rajoon—12 minga, Pribaltiiin xizaar—11 minga, Povoolьzedo—13 minga, Odeesa—7 minga, Sibiirь—10 minga, Miinskiin rajoon—4 minga. Xoito xizaar—1500, seregei organizaacanuud 22 mingan geşyydtei baihan baina.

Manai paarti bolbol zurgaadaxi xural deere tolilogdohon gyised bişe medeegei johoor, xeblelei 41 oorganuudtai baigaa. Tedeneinь 28-niinь oros xelen deere ba yldegşe 13-niinь gryziin, armiaanai, latiişiin, tataarai, poolьşiin ba busa xelenyyd deere xeblegdedeg baihan baina.

Ijyyliiin ydernyydte diildehen jabadal xadaa, manai paartiin nyleeji ba xydelmerişen oloniitiin tereende dytelexe jabadalii jaabalş huladxaagyi xarin ene dytelexe jabadal ba nyleeji byri jixedxehen baina. Xydeehee jirehen elidxelşed bolbol xydelmerişen ba azalşanai dunda bolьşeviiguudai nyleenei jixe bolzo bainaniii todorxoi zişeenyyd deere xaruulhan baina.

***

Leeninei syydte oşoxo tuxai asuudal VI xural deere tabigdaa hen. Ene syyd ba bolьşeviiguudta esergyy ede byxii gemnel xalaa, proletariaadai daişalxii revoliyciioono avangaardatai temesexe gehen dyrsegyi muuxai kontrrevoliyciioono hedelge geeşe geze bolьşeviiguudta eli baigaa.

Şoologdohon xara predaatelьnuud Troocki, Kaamenev, Riikov gedegyyd bolbol kontrrevoliyciioono byrzyinerei syyd deere Leeniniii baixa johotoi geze erihen baina. Nyxer Staalin bolbol ene hanagdaagyi muuxai kontrrevoliyciioono duradxalii erid şangaar gedergesoxihon baina.

Ijyyliiin 8 (21)-de, syydte oşoxo uşarai tuxai Ilijiç iigeze bişehen baina:

„Xubiiin, jyre jarildaanuud deerehee bodood yzexede ene asuulal tuşaa xojor onloo hanal bii baina.

„Soveeduulai atmosfeerada“ abtahan nyxedyyd jixen ideel syydte oşoxo hen gexe baina.

Xydelmerişen oloniitede dytiin xynyyd, magadlaxala, oşoxogyi hen gexe baina...“ (Tuom XXI, 24-dexi xuudahan).

Syydte Leeninei oşoxo tuxai asuudalai talaar xural deere Seregoo Ordzonikiidze medeesehen baina. Seregoo Ordzonikiidze xuralda iigeze medyylee hen:

„Eleenei uxaagyi uimar gyzerdelge xalaa tusgaar politika baihaniinь eli daa... bidener xadaa jaabaş Leeniniii ygexe johogyibdi...“ (Zurgaadaxi xuralai Protokool, 32 xuudahan).

Paartiiin VI xural bolbol Leeniniii syydte ygexe jabadalda esergyysen şiidxehen baina.

***

Xuralai gol asuudalnuudanь xadaa, nyxer Staalinai xojor elidxel baigaa: Centraalьna Komiteedai politikan toosoon ba politikan baidal tuxai elidxel.

Nyxer Staalin bolbol Centraalьna Komiteedai azal jabuulga tuxai eeriingee elidxelei ton exinle, socialiis revoliyyciin balaran urgaxa baihan tuxai asuudal zyblexe zyildemnai baina geze xuralai anxaralii xanduulhan baina

„Hyylei xojor hara xacadai torşo soo Centraalьna Komiteedai jabuulhan politikan azaljabuulga tuxai elidxelde oroxohoo egeel tyryya, Centraalьna Komiteedai azaljabuulgii taibaritaxa gol yndehen faaktnuudii temdeglexe şuxala geze toolonoon. Ekonoomikiin talaar azalxuida kontrool baiguulxa jabadalda xabaadan orolsoxo tuxai, gazarii tariaaşanai garta ygexe tuxai, zasagai byrzyinerei garhaa Soveeduulai garta ygexe tuxai asuudalnuudii tabihan manai revoliyyciin xyzgeeh[illegible] faaktnuudii xaruulxa bainab. Ede bygede xalaa manai revoliyyciin gynzegii xaraakterii todorxoiloxo baina. Ene xadaa xydelmerişenei socialiis revoliyyciin xaraakterii abaza baina (Paartiiin zurgaadaxi xuralai protokool, 14-15 xuudahan).

Xozomoo faşiis xylehenşel ba pridaatelьnuul bolhon maxronovo oportoniistnuul Riikov, Bixaarin, Preobrazeenski ba busad ene xural deere nyxer Staalinai leenin poziicii esergyysen yge xeleben baina. Elener bolbol Rosiido socialiis revoliyyciin bolzo bolxo baihaniii arsahan, myn Iyyda Troocki şingi, xerbee proletaariiin revoliyyce bolzo xadaa manai eeda, Rosiido bişe, xarin ene revoliyyce xalaa baruun ebroopodo exilexe baina geze batalhan baina. Trockiistnuud ba baruunaixid bolbol nege tusgaar abtahan gyrende socialiizmii ilaxa gehen Leeninei teoriii zyriyygeer ugtahan baigaa.

Bolьşeviig paartiin zurgaadugaar xural bolbol nyxer Staalinai xytelberi doro trockiistnuud ba baruunai oportuniistnuudai kontrevoliyycioono şugamii butasoxihon ba yşee imperialiis dainai yjede Leeninei zoxioohon, nege oronlo socialiizmiin ilaxa bolxo tuxai teoriii tedeenei yhrilgehee xamagaalan abhan baina.

Nyxer Staalin bolbol, trockiistnuud ba baruunai oportuniistnuudii eliryylen gargaza, tusgaar abtahan, nege gyrenle socialiizmii baiguulza bolxo buhan tuxai Leeninei teoriii delbelen, iigeze xelehen baina:

„Gansal Evroopa bolbol manda xargui zaniimnai zaaza ygexe jym gedeg xuuşarnan hanal bodolii xajaxa xeregtei. Dogmatiis marksiizm baş bytээn zoriooxoo marksiizm geze baidag. Bi ene hyylşiinxiinь yndehe barixa bainab“. (Zurgaadugaar xuralai protokool, 234-dexi niuur).

Gansal Baruun Evroopodo proletaariiin revoliyyciin bolool baixada“, zasagna garta abza, tereeniii bylgeeree socialiis jahoor şinelxen baiguulxa jabadalda şiglyylnebdi geze xuralai rezoliyyede zahabari bolgohon şinjeer nemexii trockiist Preobrazeenskiiin duradxaxada, nyxer Staalin iigeze medyylee hen:

„Revoliyyciі iigeze dyyrgexe jabadalda bi esergyysexe bainab. Egeel Rosiі bolbol socialiizmiin oroxo zamii tabixa oron bolzo bolxo baihaniiinь arsaltagyi bai-

Manai kolxooz ondoo boloo

Leenin—Staalinai paartiiinsebei johoor xubaarilza tabigxaluun udaridalgaar sengeleg, xyxiyy, zargalta baidal zoxioon batadxaza, mynee bide kolxoozniguud şanga şadaltai bolood baixadaa dosoomnai bagtaşagyi bajar tyrene.

Kolxoozliingoo azalii şinedxen tabiza, byxii kampaaninuudii sag bolzortonь dyyrgenebdi. Manai kolxoox ijyyliiin 12-oi yderhee ybehenei xuriaalgada orohon baigaa. Sabşalga ba somolgoo 50 proc. dyyrgeed bainabdi. Ene zilde uhanai yjer bolzo, ybehenei xuriaalgada jixe haad uşaruulhan baina. Tariaa xuriaalgiin beledxelei xydelmeriii sym dyyrgeed, xezeeş haanь belen baina geeşebdi. Żaatka ba bişe xeregseltei zebsegyydii bygediinь zahabarilagdaa. Xydelmerişenei ba morinoi xysii tyzyil ygei gehen baina. Deede—Toriiin somon soo Konstituuciin projekt tuşaa nemelte ba helgelte oruulagdangyi tus Konstituuca bolbol Staalin Konstituuciin yndeheer zoxioog dohon tula, xarin darui batalxiin duradxalnuud orohon baixa.

Bidener, Konstituuciin projeektiin zybşen xelselgiin jabasa tuxai aimagai gyisedkoomdo 10 xonog byri medee xyrgeze baihan ba myn projeektii arad zonoi dunda zybşen xelselge jabuulagşadai tootoosooji somsoveedai preziidiymei zasedaani deere duulaad, dutuu dunda zyilnyydiinь temdegleze, saaşaa xaişan geze jabuulxa tuxainь zaabari ygedeg baihan baina.

Gadana, 1937 on gartar somsoveedai seekcenyydei xydelmeri jixe muugaar jabuulagdadag baihanaa, 1937 onoi exinehee tus xydelmeriii şinedxen tabigdaza, mynee yjede seekcenyyd xadaa tysebei johoor xydelmeriee jabuuldag ba olon niiteti nigta xolbootoi bolhon baina.

X. Gendyynova.

Zediin aimagai Deede-Toriiin somsoveedai preziidiymei geşyyn, BMASSR-ei Soveeduudai VII Onso xuralai delegaad.

Oxootsk dalain ergi deerexi Nagaajevo byykt (Daalьno-Vostooçno xizaar) bolbol 5 ziliin urda tee oi modonoi urgaza baihan gazar aad, mynee bolxodo, tende xizaar dotoroo kylьtyyrne ceentr—Magadaan geze şine goorod baiguulagda ad baina.

ZURAG DEERE: Magadaan goorod.

TYYXETE XURALII AMŻALTATAIGAAR UGTABA

Buriaad-Mongoloi azalşan arad bolbol bolьşeviig paartiiin xytelberi ba aguu jixe bagşa nyxer Staalinai sag yrgelziin anxaralga doro jabaza, sojol kylьtyyriin ba azaxuin baiguulaltiin talaar amzaltanuudii tuilan dabaza şadahan baina. Enenь xadaa, mynee bolzo baigaa BMASSR-ei Soveeduudai 7 dugaar onso xuralai yzemzede ba batalalgada tabigdahan Buriaad-Mongol respyyblikiin Konstituucada sym bişegdehen baina.

Manai somon bolbol BMASSR-ei Soveeduudai 7 dugaar onso xuralii sojol kylьtyyriin ba azaxuin baiguulaltanuudai talaar nelieed jixexen amzaltaar ugtaba. Somonoimnai azalşad bygedeeree kolxoozdo orohon ba tybxinehen kylьtyyrne baidaltai bolzo şadaa. Somon soogoo 90 proc. yseg bişeg medexe bolhon, ene onoi hyyl boltor somonoigoo azalşadii 100 proc. yseg bişegte hurgaxa geze temeseze bainabdi. Kolxoozniguudaimnai azabaidaliinьkylьtyyrne, sengelig, xyxiyy boloo. Somon soomnai 40 garan udaarnig-staxaanovşad bii. Tiin, azyiledberi deere yder byri şine şine udaarnig-staxaanovşad urgan oloşorzo baina.

1936 on soo ulasai urdaxi byxii ujalganuudii sag bolzor soonь dyyrgegdee. Mal azalai tysebii 109 proc. dyyrgeebdi. Ene zil ei tyl abalga ba oroonoi kampaaniii hainaar yngergegdehen baina. Xabarai tarilgii sag bolzor soonь dyyrgeze, myn 300 gektaar paar xaxalxa baihanaa byrin dyyrgeebdi.

Buriaad-Mongol respyyblikiin Konstituuciin projeektii manai somonoi oloniite kolxoozniguud ton edibxiteigeer zybşen xelseze, tereeniii jixedee haişaahan baina. Oloniite kolxoozniguudta haisaar oilguulxiin tula somonoi soveedai dergede aktiivuudii tataza 5 daxin xeşeel xeze kolxoozoigoo byxii brigaada ba halbarinuudaar garza, kryzoogoudii emxidxen 14 daxin xeşeel xehen bainabdi. Tereen deere 227 xyn xabaadaa.

Myn ene xelselgeer Konstituuciin projeektodo 16 nemelte ba 3 xubilalta oruulagdahan baina. Konstituuciin projeektii xelselgiin yjede jixe edibxiteigeer xabaadaza xeden olon asuudalnuudii tabidag baigaa.

B.Ż. Baldanai.

(Jaruuniin aimagai. Dogniin somonoi soveedai tyryylegşe).

Sydentiin pioneerei laagerь taraba

Agiin aimagai Sydente niutagta ijyyniiin 1-hee exilze xyygedei zunai laagerь neegdeze, endexiin huragşad ba pioneernuud zunaigaa amaraltii jixe xyxiyy sengeligeer yngergebe.

Amarza baixa zuuraa 37 xyn PVXO-oi, 40 xyn Voroşiilovoi striloogoi ba 17 xyn GTO-oi noormonuudii ygeze, znaşooguudii abba. Zaluu uran-zoxioolşod A. Oçoroi ba C. D. Cempilei gegşed eehediingee bişehen zorioolnuudii nyxedtee unşaza honirxuuldag baigaa.

Myzikaalьno kryzoogoi xyygedyyd oros ba buriaad xelen deere janza byriiin duunuudai ajalga taaruulza naadana. Laage riiingaa taraxada xyygedyyd gertee busaxadaa jirexe zilde nomoo yşee hainaar yzexebdi geze jixe xyxiyynyyd taraba.

COGTO NARAN.

HAIN BAIXADA XYDELMERIŞ BYTESTEI

Xybşehee exitei Xabşaraanga Xargaahata gorxonoi adag, exieer taharaza xyndii byxende taba arban ailnuud bur-bur utaa baajuulan huudag hen.

1930 ondo bolьşeviig paartiiin xytelberieer, uuzam hэixan Xabşarangiin Boom geze niutagta 84 amin zonuudtai 16 yrxete ygiitei dunda şadaltan xamtarza „Arbin-Azal" geze komuuna togtoohon baina. Anxanda kolxooz bolxodoo 300 yxertei, 40 aduu moritoi, 200 xoni jamaatai, 60 gektaar tarilgatai baigaa belei.

Kolxoozniguudai zybxen 25 proceentnь nom bişeg medexe ba dotoroi kylьtyyrne baidalai talaar ton geegdengi baigaa.

Tere komuuna 1934 ondo Moolotovai neremzete arteelь bolhon baina. Ene Moolotovai neremzete arteelь bolbol mynee yjede 397 amin zontoi 140 yrxete ailtai, 485 gektaar tarilga xehen, 1066 yxertei, 815 xoni jamaatai 188 aduu moritoi aimag dotoroo tomoxon kolxoozoi neeniiнь boloo. Haja kolxooz bolood baixadaa maşiina teexnikiin xyse şadalii jixenxi geşyyd duulxahaa bişe xaraza yzeegyi baigaa. Mynee bolxodo 7 zaadkatai, 15 senokosiilkatai. 14 morin tarmuurtai, nege aşaanai—avtomaşiinatai bişe bişes olon zyilei eldeb zizenyyd maşiina zebsegeer jixe olon bolhon baina.

Ene kolxoozoi 82 proceentnь yseg bişeg medexe bolhon, dotoroi baidalai talaar kylьtyyrne ba şanga şadaltai bolzo şadaa. Zişeelxede, anxanhaa xoişo batraag jabahan Badmaceren Badliin gedeg 58 nahatai bolooş haa nom bişeg ton oroldostoigoor yzeze jixe hainaar hurahan baina. Nyxer Badliin bolbol kolxoozdo orohonhoo xoişo udaarnigaar xydelmerildeg, mynee ymsiingee medlde 6 yxer tei, nege moritoi, 5 xonitoi ba 2 gaxaitai xamta 17 tolgoi maltai boloo. Badliin gedeg mynee yjede tomo yylterei buxanuudii xaruuhaldag, tede buxanuudiinь jixe hain ondo oruulagdaa. 426 yniee oroondo oruulxahaa 80 garan proceentiinь oroondo oruulza tysebee oiriin sag soo dyyrgexiin xoinohoo oroldono.

Myn ene kolxoozoi geşyyn Şireb Dorziin gedeg naraihaa xoişo ynşereed ene tere ailai xajaagaar jabaza xymyyzehen baigaa. Mynee kolxoozdo orohonhoo xoişo kolxoozoi xydelmeride şudarguu hainaar jabahan ba 1931 onhoo exilze traktoriistaar xydelmerilhen baina. Yngeregşe 1936 on soo eeriingee eelzen soo staxaanovai meetoteer xydelmerilze 668 gektaar xaxalhan ba baha mynee 1937 on soo ton hainaar xydelmerilze ydertee 4 gektaar xaxalxa tysebtei baihanhaa 8-9 gektaar xyrter gazar xaxalna. Nyxer Dorziin bolbol ger dotoroo kylьtyyrne sebereer baidag ba ymsiingee medelde 8 yxertei, 2 gaxaitai, 7 xonitoi, 2 moritoi boloo. Şireb Dorziin gedeg mynee zilde byri hainaar xydelmerilze erxim traktoriistiin negen bolood 1938 ondo bolxo Byxexolboonoi xydee azaxuin viistavkada xabaadaxa erxe olxiin tylee temeseze baina.

Baha nyxer Dorziin şingieer staxaanovaar xydelmerildeg Legden Cerenei, C.D.Gombiin gedeg traktoriistnuud ene kolxoozdo bii.

Ene kolxoozoi pooliiin brigaadada xydelmerildeg Budiin Daşa, Basuu Badmacerenci gegşed ydereingee noormii 200 proc. xyrter dyyrgedeg ba myn edener mete busad olon. Malazal deerenş staxaanovtan udaarniguud—Şoidon Gombiin, Dariima Budiin, Norzomo Batiin, Basxaanai Cerenei, Dulgarmaa Cebeg-Dorziin ba busad olon baixa jym.

Ede olon staxaanovtanai ba niutagai paartiiin organizaaciin xytelberieer Moolotovoi ner. kolxozoi geşyyd 1937 on soogyrenei zyghee ygtehen tysebyydii sag bolzor soonь ylyylen dyyrgehen baina.

Mynee ybehenei xuriaalgii hainaar yngergeze, yngeregşe zil soo sabşahan ybehee abaad saaşanь 1937 onoigo tysebii dyyrgexe dyteleed jabana.

Tariaanai xuriaalgada xysed hain beledxeltei oroxoor baina. Tariaa xuriaalgiin maşiina zebsegei zahabariii tymerej darxan Şagdar Erdeniiin gedeg şanar haintaigaar zahabarilza dyyrgebe.

Gebeş, dutuu jymen bahal baixa jym. Kolxoozniguudai dunda politikan-xymyyzyylgiin xydelmeri jixe dutamagaar jabuulagdana.

Uşar iimehee, ene kolxoozoi pravleeni ba Sutain partorganizaaciin zyghee azaxuin iialtanuudaar tarxiaa erjeşengyi, niite kolxoozniguudai dunda politikan xydelmeriii yrgeneer jabuulxanь mynee ydereinь zorilgo bolno.

N. Badmacereenova

Aavguustiin 25-da urihalamziin eelzete tiraaz

Xojordugaar tabanzilei dyrbedexi zilei urihalamziin gurbadaxi tiraaz Fryynze goorodto aavgustiin 25-da bolxo baina. Xamta 164920000 tyxerigte nege miliioon şyyse bolxo.

Bidener xaişan geze BMASSR-ei Konstituuciin projeektiin zybşen xelselgii jabuulaa biibdi

Bidener bolbol, BMASSR-ei Konstituuciin projeektiin niitelegdehen gazeetii abahaar partiijna suglaa tataza, tereen deere Konstituuciin projeektii zybşen xelseed, udaatoenь Somsoveedai pleenym tataza baha zybşen xelseed, myn tereeniii xaişan geze kolxoozniguudai dunda zybşen xelselgii jabuulxa tuxai tyseb zoxioon tusxai xynyydii—agitaatornuudii tomilzo gargahan bainabdi. Tedener bolbol kolxooznuudai brigaada, feerme ba gyyrtenyyd deegyyr jabaza suglaanuudii tataad, suglaan deeree BMASSR-ei Konstituuciin projeektii nege negen zyileernь unşaad, xerbee tere unşahan zyil tuşaanь oilgogdoogyi asuudalnuudai baigaa haanь, tereende oilguulan xariuu xeleed saaşanь unşadag baigaabdi.

Konstituuciin projeektii zybşen xelselgii somsoveedai geşyyd, part.-komsomooloi aktiivuud, bagşanar xehen baina. Zybşen xelselgiin jabaza baixa yjede, suglaanuud deere nelieed olon asuudalnuudii hurahan ba myn yge xelehenş xynyyd olon baigaa. Yge xelehen nyxed bolbol, BMASSR-ei Konstituuciin projeetii haişaahan ba nemexe helgexeş

Xuşaltagyi ymexireze baina

Xori. Jerbaanovskiin somonoi „Manai-Azal" kolxooz (tyryylegşenь C. D. Badmiin) 1934-1935 onuudta malai dulaan 2-3 baira barihan jym. Tede bairanuudiinь mynee xyrter xuşaltagyi ymexireze xebtene.

Myn geşyydei baixa ger bairii zahaza şinelexe jabadal geze oroidoo xegdenegyi.

R. A.

---

na. Mynee xyrter, Rosiido baigaa iime syleeji negeş ulas xeregleegyi, azaxuinuud deere xydelmerişenei kontrooliii bejelyyleed yzeegyi baina. Tereenhee gadana, proletaarinarai jixe gansaardangi, byrzyinertejee niuur niuuraaraa xaralsaad baigaa baruun Evroopodo oroxodoo, manai revoliyyciin baaza yrgen baina. Manai ende tariaaşanai ygeitei talanь xydelmerişeniii tuhalaxa baina" (Zurgaadugaar xuralai protokool, 233-4 xuudahan).

Tereenhee gadana, nyxer Staalin bolbol Rosiido oroxodoo, Baruun Evroopiin byrzyinerii byri emxitei ba byri xysetei baihaniii zaahan baina.

Nyxer Staalin bolbol revoliyyciin xygzen badaraxatai xamta xydelmerişen angiin tyyxete temesel soo garaad baigaa politikan zasagii ezemden abxa zorilgo tuxai asuudalii xural deere tusgaar tabihan baina.

Nege orondo socialiizmii baiguulza bolxo tuxai Leeninei teoorihoo garhan bolьşeviig strateegi ba taaktikii trockiistnuud ba baruunai oportoniistnuud buruuşaan „zadaar" ugtahan baina. Edener bolbol socialiis revoliyyciin ilaxa erxe baidalii arsadag ba byrzyinerei urda kapityliirovalxii revoliycloono proletaraadta duradxadag baigaa.

Tere saghaa xoişo 20 zil yngereee. Socialiizmiin ilalta bodoto faakta boloo. Leenin—Staalinai şugam byxedelxein tyyxete ilalta tuilaa. Leenin—Staalinai şugamii esergyy temesehen, ede byxii şoologdomol buzagai trockiistnuud, zinoovьjevton kaamenevtan, riikovton, buxaarintan bolbol aradai xoroto daisadai laagerь ta orozo, faşiis razveedknuudai aagentnuud, şploonguud ba diversaantnuud boloo.

* * *

Nyxer Staalinai politikan elidxel bolbol ijyyliiin ydernyydei udaa oronoi baidalda Leeninei anaalis ygehen baina. Ene baidal xadaa, sag zuuriin zasag ba Soveeduudai zergeleed jabataraa byrzyinerei negedemel zasagaar nelgegden xubilhan jabadalaar xaraakterlagdaza baina. Soveeduud bolbol sag zuuriin zasagai xysegyixen şagtaga bolşoo.

Ijyyliiin 4-nei hyyleer, eseernyyd ba menьşeviigyydtei xamta byrzyinerei revoliyycii esergyysen zada bariaad baixa yjede, bolьşeviiguudai paartiii hyidxeze exileze baixada, „Praavdii„ taraahanainь tylee xydelmerişeniii gudamzanuudaar alaza baigaa yjede, xeden olon bolьşeviig gazeetanuudai, eneen soo „Praavdiin" xaagdaMoskvaada „sociaal- demokraad" gazeetii xaaxiin oroldolgo xeze baigaa yjede, bolьşeviiguudai paartiiin Centraalьna Komiteedai xuuliiin gadaa tee sonosxogdood baigaa yjede—egeel iime sagta zasagii ebei johoor ezelen abxa tuxai asuudal tabiza bolxogyi baigaa. Egeel iimehee, „Byxe zasag Soveeduudta" gehen loozongii bolьşeviiguud sag zuura bolliuulhan baina.

Nyxer Staalin ligeze xelehen: „... mynee, kontrrevoliyyciin emxideed ba bexizeed baixada, soveeduud bolbol ebei johoor zasagaa eeriingee garta abxa baina geze xelexe jabadal,—ene xadaa, xoohon xelelge geeşe. Revoliyyciin eb nairamdalai yje dyyree, eb nairamdalai yje bişe, tulaldaan ba tehereldeenei yje exilee..." (Zurgadugaar xuralai protokool, 111 xuudahan):

„Politikan baidal" geze zyil dotoroo Leeninei bişexenь:

„Byxii zasagii Soveeduudta oruulxa gehen loozong bolbol apreelьda, maida, ijyynide, ijyyliiin 5-9 xyrter, ondoogoor xelebel bodoto zasagai, seregei diktatuurai garta orotor baiza bolxo, revoliyyciin ebei johonoi xygzeltiin loozong myn. Mynee ene loozong buruu, jyyb gexede, ene bolhon orolgotoi ba eseernyyd ba menьşeviigyydei bodoto deeree, revoliyycii urbahin jabadaltai toologdoxogyi."

zygeer, „byxii zasag Soveeduudta" gehen loozongii boliuulhan jabadal bolbol bolьşeviiguud soveeduudhaa garana gehen bujuu eneen sooxi eerlingee temeselii huladxana gehen udxatai bişe baina.

„Xarin,—nyxer Staalinai xelehenei johoor,—Soveeduudta, yngerxedee Centraalьna Gyisedxexe Komiteedta, kontrrevoliycloono dalabşiin oorganda xydelze bolxo ba xydelxe johotoi baina. Mynee Soveeduud bolbol oloniitii gansal negedxexe oorganş haanь, zygeer bidener xezeedeeş oloniitetejeebdi, bideneriii tendehee yldeze gargaagyi sagta Soveedhoo garşa oşoxogyibdi," (Xuralai protokoolnuud, 140-dexi xuudahan).

Korniilovai vostaaniiin diildehenei hyyleer. „Byxe zasag Soveeduudta" gehen loozong daxin eelzeendee garaa. Zygeer, mynee ene loozong bolbol negedexi şadada baigşahaa ondoo udxatai boloo. Tereenei udxanь yndeheeree xubilaa. Mynee ene loozong bolbol inperliizmtai gyised taharaa, zasag xadaa bolьşeviiguudai garta oroo gehen udxatai, jyyb gexede Soveeduudai olonxinь bolьşeviiguudai bolhon baigaa. Mynee ene loozong bolbol proletaarьnarai diktatuura teeşe vostaani xeheer revoliyyciin sexe orozo baihii xaruulhan udxatai,"(Staalin, „Leeniizmiin asuudalnuud" 94 xuudahan).

Leenin ba Staalin bolbol socialiis revoliyycede revoliycloono proletariaadai sojuuzniguud tuxai asuudalda tusgaar ankaralaa tabihan baina. Revoliyyciin ene ton gol şuxala asuudaldaxi Leenin—Staalinai şugam bolbol bolьşeviiguudta esergyy elemeentenyydei zyghee ysed şanga esergyyselge yzehen baina. Oeriingee byxii nahan soo Leeninde esergyy temesehen, revoliyyciin gol yndehen asuudalnuudta trockiis poziica deere baihan, socialiis revoliyyciin ilaxa baihanii arsadag Buxaarin bolbol toskonoi ygeiteinerii proletariaadai xytelberilexe jabadalii arsaza xelehen baina Xural deere Buxaarinai xelheniinь:

„Tariaaşan bolbol ymsiin zeerinşe bolxo tula sojuuzno imperliizmada zaabol garaa yrgexe johotoi".

Iime xadaa şooluulhan predaatelь Buxaarin bolbol ene asuudalai talaar kontrrevoliycloono trockiis liinii jabuulhan baina. Menьşeviig trockiistnuudai ene poziica deere Buxaarin, Kaamenev, Riikovuud negedehen baina.

Nyxer Staalin bolbol ene menьşeviig-trockiis demii şaşalgii eliryylen gargaa. Paartiiin xural bolbol Leenin ba Staalinai xoindhoo dagaza jabahan baina.

Paartiiin zurgaadaxi xuralai byxii şuxala togtoomzonuud dotor—politikan baidal tuxai rezoliyyce soo, odoo yjiin baidal tuxai rezoliyyce soo Centraalьna Komiteedai elidxel tuşaa abtahan rezoliyyce lotor, dain sereg tuxai rezoliyyce soo zasagii proletariaad ba yglitei tariaaşanai garta oruulxa eriltii xegdehen baina.

Xuralai nereeee xydelmerişen tariaahan ba soldaaluul, byxii azalşanda xandaza, bolьşeviiguudai gargahan manifeest dotor,—„xydelmerişen ba toskonoi ygiiteinerei xolboon mandatagai",—gehen loozong gargagdahan baina.

Xural deere nyxer Staalinai xelehenliinь:

„Manai byrzyinerei sojuuzno kapitaaltai barisaatai baihiinь kontrrevoliyyciin gyised elixeneer eliryylen gargahanai hyyleer, manai revoliycioono temeselde gurban şuxala faaktornuudta: orosoi prolitariaad, tariaaşan ba ulasxoorondiin proletariaadta tyşaxe johotoibdi geze yşee elixen boloo, jyyb gexede, manai rezoliyyciin xubi zajaan baruun-evroopiin xydeleentei ton nigta xolbootoi baina. (Zurgaa dugaar xuralai protokool, 140 xuudahan).

Zurgaadugaar Xural paartiiin istoorido ton jixe udxaşa naartai baina. Zurgaadugaar xural bolbol zebsegte vostaanida paartiii xanduulhan baina.

VI Xuralai togtoolnuudai yndehen huuri deere oktiaabrihaa urda tee ton jixe xydelmeri jabuulagdahan baina. Nyxer Staalinai sexe xytelberi doro yngergegdehen, VI xuralai togtool bolbol, aliş talaaraa gynzegii tyyxete şalgaltada orohon baina. Teed, edener bolbol ton zyb baihan baina." Bolьşeviig paarti bolbol ede togtoolnuudai yndehe, huuri deere zebsegte temeselde oloniitii beledxehen, eeriin daişalxii kaadranuudii beledxehen, xydelmerişen, tariaaşan soldaaduud ba matroosuudta nyleegee şangadxahan, seregei orgarizaacanuudai xydelmeriii haizaruulhan baina. Zurgaadugaar Xural xadaa, bolьşeviig paartiiin Oktiaabriiin baildaanda beledxehen daişalxii beledxelenь myn baina.

Zurgaadugaar Xural bolbol Oktiaabriiin aguu jixe socia-

(*Tygesxelenь 4 doxi niuurta.*)

ISPAANIDAXI FROONTNUUD DEERE

(TASS-iin medeeselnyydhee)

Centraalьna froont

Aavgustiin 5-da respyyblikiinxinei dinamiidçiguud bolbol Karabançeeliiin seektor deere baigaa xojor bexilegdemel gernyydte ataakalan orozo, tedeniii ezemdee.

Respyyblikiinxin bolbol Gvadalaaariin seektor deere aragoonoi zamaar 112 meetr gazarta eehediingee poziicii haizaruulaa.

Aavgustiin 6-nai yder yimyyleeşenei arteleeri Madriidii daxin boombodoo. Buugai homonuud xydelmerişenei kvartaalnuudaar ba goorodoi ceentrte teheree. Aluulhan gemtehen jabadal jixe. Boombodolgo hyidxelei bolzoş baigaa haa, azalşan zon aazamaaraa baihaar le baina xa. Respyyblikiinxinei arteleeri bolbol yimyyleeşenei boombodolgii xyseteixeneer xariuusaza, Karabiitasai Ynderdxe deere baigaa tedenei batareiji buudaa.

Aavgustiin 6-nai yder yimyyleeşen bolbol Derevviila ba Maranьoosa rajoonuudta Xaraama goloi seektor deere baigaa yimyyleeşenei poziicanuudta ataakalaa. Teed ataakanь gederge soxiuulaa. Respyyblikiinxin koontrataaka xeze oroo.

Madriid şadar respyyblikiinxinei ezemdeze baigaa gazarta ese medegdexe şaltagaanaar gurban miinenyyd teheree Teed, respyyblikiinxinei xarahaar baitar sanitaarna maşiinaar xeden olon gemtehen xynyydii şireze abaaşahan baina.

Zyyn froont

Zasagai seregei xehegyyd zyyn froont deere jixe amzaltatai dabxiza jabana. Saanahaa goritoi tuhalamziin jirezeş baigaa haanь yimyyleeşen suxarihan baina.

Xoito froont

Aavgustiin 5-da xoito froont deere respyyblikiinxinei samolioduud yimyyleeşenei poziicanuudii boombodobo. Respyyblikiinxinei nygee eskadriili samoliooduudanь Agiliaar rajoondo xagşalza baigaa yimyyleeşedii boombodohon baina.

Aviaaciin dobtolgo

Respyyblikiinxinei aviaaca bolbol aavgustiin 6-nai yder Saragoosa rajoondo baigaa yimyyleeşeni aerodroomii boombodohon baina. Tere yjede ene aerodroom deere baihan 18 samoliooduud gemtee.

Kyeenkii boombodolgo

Aavgustiin 6-nai yder yimyyleeşenei boombododog 5 samoliooduud bolbol gurban istrebiitelьnyydei tuhalamza doro jabaza, Kyeenka goorod deere guşa şaxuu boombonuudii xajahan baina. 12 xyn aluulhan, xeden olon xyn şarxatahan baina. Edeenei olonxinь xyyged ba exenernyyd. Ene goorod xadaa jamarş seregei udxa şanargyi baina.

Uran zuraaşa Igyymnovoi zurahan plakaad.
(Sojuuzfoto).

Aangliin „Briitiş korporaalь“ paroxood boomboduulaa

Loondon, 7. (TASS). „Reiter“ ageenstviin medeesehenei johoor, aangliin „Briitiş korporaalь“ paroxoodii aavgustiin 6-nai yder Dundada dalai deere monoplaanuudhaa boombodohon baina. 40 garan boombo xajagdahan aad, paroxood deere negeş boombo unaagyi. Tiigebeş uhanai dolgindo soxiuulza hezeryylhen deerehee, paroxoodai raadioo aparaad ebderee. Paroxoodoi komaandii şliuupkanuudii tabixa gexede, samoliooduud doro oro zo, pylimioodoor buudahan baina. Komaandahaa negeş xyn şarxataagyi.

Alziirta huugaa, Aangliin generaalьna koonsyloi medeeselei johoor, ene paroxoodii dobtolhon samoliooduud xadaa magad la tanihan temdegeer ispaaniin yimyyleeşenei tala tee dailaldaza jabahan baina.

Ysegelder abtahan medeeselei johoor, ene yder myn ene rajoondo jabahan fraanciin „Dzeebelь Amyr“ paroxood agaarhaa baha boomboduulhan baina.

Yimyyleeşenei seregyydei dunda vostaani bolno

Pariiz, 6. (TASS). „EVR“ gazeetiin Gibraltaarai korespondeent bolbol yimyyleeşenei duuda vostaaninuudai boldog tuxai medeesene. Salobreenьji goorodoi garnizoon bolbol Motriile deere vostaani xehen ba tendexi saaxarai zavoodai bairii ezelhen xydelmerişende tuhalaxii oroldohon baina. Yimyyleeşen bolbol xyseteixen tuhalamzii Malaagahaa Motriilьda darui elьgeehen baina. Malaagada yldehen soldaaduud eneen tuxai medeed, vostaani xeze, xeden olon oficeernyydii goritoigoor soxihon baina. Malaagiin xydelmerişen vostaalhan soldaaduudii tuhalan, yimyyleeşenei ştaabii ataakalhan baina. Ene ştaab deere Malaagiin seregei gybinaator baihan baigaa. Xeden sagai torşo soo yimyylenşenei ştaab vostaalagşadaar xyrieeleetei baihan baina. Ştaab ta tuhalaxaa jirehen yimyyleeşenai samoliooduud ştaabii xyrieelhen xydelmerişenii boombodoo. Ene vostaanida xabaadahan gurba mingan soldaaduud buudan alagdaa.

Malaagada hyni byri xeden olon toonoi soldaaduud jireed, darii sagaa avtomoviiliaar Motriilь elьgeegdeze baina. Jirehen soldaaduudai olonxinь itaaliiinxid xa. Malaagiin zon nara orohonhoo xoişo gudamzada jabaxa erxegyi baina. Hyni byri buudaldaan bolno. Xada garşahan partizaanguud hynindəo goorod jireze yimyyleeşenei xaruulii ataakalna.

Xroonika

SSSR-ei Centraalьna Gyisedxexe Komiteedai preziidiym nyx. Zodionçeenko Semioon Boriisoviçii RSFSR-ei Aradai Komisaarnarai Soveedai tyryylegşiin orologşo bolgon batalaba

(GURBADAXI NIUURAI YRGELZELEL)

liis revoliyycede daişalxii beledxel bolxo Xural, paartiiin tyyxede orohon baina.

Zurgaaduugaar Xural bolbol manai paartiiji byrzyinerei hyneen daraxiin oroldolgo gargaza baigaa ton xyndexen yjede bolhon baina. Zygeer, Leenin—Staalinai zam bideniii xaişamnai xytelneb geze bolьşeviiguud medene. Bata bexi organizaacanuudta tyşeze, yrgen oloniite xydelmerişen ba tariaaşanda tyşeze, ene zamai ton zyb baiza baihanda gyised etigeltei bolьşeviiguud bolbol Leenin ba Staalinai xytelberi doro jabaza, pomeeşçiguud ba kapitaliistnuutai niistnuud, kopityliaantnuud, moloveernuud, streikbrexernyydii yi butasoxihon ba proletaariin diktatuuriin ilalta, SSSR-te socialiizmai ilaxa ilaltii xangahan baina.

Proletaariin revoliyyciin geniraalьna strateeg—nyxer Staalinaar xytelyylhen bolьşeviig paarti bolbol byxii ba ali byxii aradai daisadii şangaar soxizo, faşiizmiin buzagai aagentnuud—troocko-buxaarintanai şpioonguud, diversaantnuud ba xorologşodii xair nairgyi yndehəerenь xobxo soxizo, komuniizmiin esesei gyised ilalta teeşe aguu jixe soveed aradii xytelne.

ARADAI DAISADII YNDEHƟƟRENЬ ESESLEN USADXAXA

„Vostoçno - Sibiirskaja Praavda“ gazeetiin medeesehenei johoor, SSR Xolboonoi Jixedeede syydei seregei koleegiin nyydel seesi bolbol Vostooçno-Sibiiriiin tymer zam deere xorololgo jabuulza baihan, trockiistnuud ba baruunaixidai antisoveed, terroristnar ba şpioon—diversaantnuudai organizaacanuudta xabaadagşad ba xytelberilegşedei xereg tuşaa priigovor gargaba

Ede organizaacanuudta xabaadagşad bolbol, Japoonoi razveedkada xydelmerilze baigaa. Tedener, Japoonoi razveedkada şpioon medeenyydii ygeze, diveersiiin aaktnuudii jabuulhan ba poojezdnuudii xymergeeze xynyydii alahan baixa jym. Gadaada negen gyrenei, Soveed Xolbooniii daigaar dobtolon oroxodonь manai gyrenii diildyylxe uşartai bolgoxo zorilgotoi, seregei yjede tymer zamai traansportiin imagta şuxala objeektnuudii handargaxiin tulada xeden olon diveersiiin gryypnyydii bii bolgohon baina.

Ene organizaacada xabaa dagşad: Gooliişev B.G., Peçeniyyk A.M., Miasnikoov J.I., Semioonov S. J., Baranoovski A.I., Çaabon N.A., Vlaasov A.I., Drejzenştook M.M., Oleşçyyk J.J., Griika P.I., Fraancev I.A., Jakyybov J.N., Burlakoov P.Z., Maliişkin N.I., Radaajev A.S., Voroonov F.N., ba busad, xamtadaa 67 xynyyd şyyxe xuuliiin deede zergiin xeheelte—buudalgada şiidxegdehen baina.

Priigovor xysendəe xyrgegdebe.

Ene baandiin buzar muuxai jabuulgahaa nege xeden gol barimtii todorxoilon xelebel: Maartiin 19-de №302 poojezdii xymergeehen baina. Ene poojezdiin jabaza yngerxe zamai negen toirolgo deere jamarş signaalgyigeər zamii zahabarilaabdi geze reelьsii zadalaad baiba. Ton tyrgəər jabaza jabahan poojezd elihende şaaşoo. 48 vagoonuud reelьsiin xazuu tee garşaba. 15 vagoonuud eьderen unaza zomogool bolşobo. Tere 15 vagoonuudai 7-donь Komsomoolьsk goorodto xydelmerilxəə oşozo jabahan ailnuud baigaa. 14 xyn aluulaa, terenei 10-nь yxi xyyged, 2-nь exenernyyd. 30 xyn şarxataa, tereenei 14-nь yxi xyyged ba 10-nь exenernyyd baigaa.

Aradai buzar muuxai daisad barigdaad usadxagdaba. Zyyn Şibiirь ba Buriaad-Mongoloi azalşad Soveed Şyydei zyb priigovorte bajar xyrgene.

AGADA PROFSOJUUZAI XYDELMERI YNINEI UNTANXAI

Agiin aimagai ceentr deerexi profsojuuzuudai organizaacanuudai xydelmerinь jabadaggyi oroidoo martagdaşan xai

VCSPS-ei 6 dugaar pleenymei togtooltoi xysed tanilsaagyi ba xydelmeriee şinedxen tabixa gehen zorilgiinь bejelyylnegyi. Profsojuuzai geşyyd geze nelieedgyi olon xyn baixa jym, tedenei dunda jamarş xydelmeri jabuulagdadaggyi. Xarin profsojuuzai demokratiiji xazagairuulxa jabadal sag yrgelze yzegdedeg. Medsantryyd ba gyrenei zurgaanuudai, sviaazai profsojuuzai organizaacanuud bolbol 1937 onoi torşo dotor geşyydei urda xydelmeriiingee toosooto elidxel xehen jabadal geze oroidooş baixagyi. Gyrenei zurgaanuudai profoorg Namdakoov gegşe gansal geşyynei hariin oruulaltii sugluulxahaa bişe ondoo jamarş xydelmeri xenegyi. Zarim profsojuuzai geşyyd hariin oruulaltii xeden haraar tyledeggyi ba suglaanda oroidooş jabadaggyi baixa jym. Yligerlexede: Aimaga gyisedxexe komiteedai tyryylegşe baihan Teelin gegşe profsojuuzaigaa bileedii yni sagta ygei bolgozorxihon, geşyynei hariin oruulaltii yni udaanai tyledeggyi baigaa hen. Ene meteer geşyyneigee ujalgada xaişa xeregeer xandadag zonuud toogyi olon baixa.

Aimgyisedkoomoi exin partiijna organizaaciin partoorg Baldaajevta tanai profsojuuzai organizaaciin xydelmeri muugaar jabana geze xelexede, bi partiijna xydelmeriee jabuulxaa medexeb, profsojuuzai xydelmeri tuxai namda by xelegtii gedeg. Ene meteer profsojuuzai xydelmeriii toodoggyi partoorganuud olon baidag. Aga-Xangilai exin partiijna organizaaciin partoog Zamsaraanov gegşe manai somondo profsojuuzai geşyyd oroidooş baixagyi gedeg baina. Xarin ene somondonь profsojuuzai xeden geşyyd bagşanar ba koperaaciin xydelmerişed, bişeş olon zonuudai dunda jamarş xydelmeri jabuulagdanagyi.

A. Agiinski.

TASS-iin MEDEESEL

Gadaada xeregei Aradai Komisaar nyxer **M.M. Litviinov** ba AXŞ ai posool nojon Dzoseef gegşe aavgustiin 4-ei yder SSSR-ei ba AXŞ-ai xoorondoxi naimaanai xarilsaa tuxai nootnuudii xoorondoo abalsaba. Soveedai ed baraaji AXŞ-da naimaanda gargaxa, AXŞ ai baraaji SSSR-te eeksport bolgon oruulxa xeregii haizaruulxiin tuxai ede nootnuud dotoroo xaraaşalagdana. Ene nootnuud bolbol AXŞ ai prezideentiin proklamaacalhanai ba SSSR-ei Aradai Komisaarnara soveedai batalhanai hyylee xysendəe oroxo baina.

SSSR-ei Aradai Komisaarnarai soveed bolbol nootnuudi abalsalgii aavgustiin 6-da batalhan, AXŞ-ai prezideent nojon Ryyzvelьt tere ydertenь nootnuudii proklamaacalhan baina Tiin, SSSR ba AXŞ-ai xoorondoxi naimaanai xarilsaan tuxai nooto abalsalga 1937 onо aavgustiin 6-haa xysendə orobo.

HARIIN NEGE TYRYYLEGŞE

Muxar-Şiber. Zanginai somonoi „Ulaan-Tujaa“ kolxooz janvaarь harada xamtiin suglaa xeze kolzoozoigoo tyryylegşede şine hungaltaar nyxer Ceren-Dorzo Cebegei gegşii bolgohon baigaa. Cebegei gegşe kolxooziingoo byxii xydelmeriii gemgyigeər jabuulza baitaraa ybeşenei erxeer 40 xonogoi amaralta abza garhan baina. Tyryylegşiingee orondo Ceden-Damba Oçoroi gegşii 40 xonogoi bolzoroor uruulaa hen.

Tiigeed, Oçoroi gegşe kolxoozniguudii udaridan xytel berilexe johotoi xyn aad, xarin tedenei dunda xeryylei yge ba bolxogyi jabadalnuudii gargadag baina. Yligerlexede, kolxoozoi geşyyn Dam ba Dorziin gegşiin xylleze jabahan tergiinь, ondoo xynde abza yxem geed Dorziin gegşetei xereldexiin jixeer xereldeed, nanşaldaxiin tuilda xyrelsehen baixa jym. Oçoroi gegşe geşyydei dunda avtroteedaa unahan deerhee 40 xonogoo dyyrter xydelxenь berxetei bolood baitaranь Buriaad-Mongoloi komsomooloi Moziin Komiteedai dergede neegdehen propagandiistiin xyyrsede, aimagai komsomooloi komiteedaar elьgeegdehen Zambalai gegşe kyyrsee dyyrgeze jirexedee, myrtei hainaar huraza garaagyi deereheenь, aimagai komsomooloi komiteed kolxoozdonь busaahan baigaa. Zambalai gegşe jireheer „namai tyryylegşe bolgogtii, ygei haatnai bi ondoo teeşee jabxam“ geheer tyryylegşe bolhon baina. Tyryylegşiin xydelmerieer 12 xonog xydelsəd baitaranь Ulaan-Aarmiin hurguulida oşoxodonь, mynəə Budiin gegşii tyryylegşe bolgood baina. Dyrben hariin torşo soo 4 xyniii tyryylegşe bolgobo Iime jabadal deerehee kolxoozoi xydelmeri jaaza haizarxa geeşeb.

Aimagai gazarai tahaghaa operatiiv xytelberi ygeze xydelmeriiinь şinedxen jabuulxa şuxala.

D.D.

ŞAMDUULXA BOLHONIINЬ YNINEI

Ulaan-Ononoi aimagai ceentdeere socialiis kylьtyyriin bai şanai barilga 1935 onhoo exihen baigaa.

Ene baişanai barilgii dyygexe tuxai xeden darin bolzo gargahan baibaş, mynəə xyter dyyrgenegyi. Barilgiin xeregselei şuxala materiaanuudanь yrigdeze, ende, tendtaraza xebtene. Barilgiin teenig Vojakoov gegşe barilgiingaa xeregselhee xudaldaza myngiinь eertəə abaad edize baiga.

Eneen tuxai aimagai gyisedxexe komiteed darii anxarala tabiza, uul barilgii dyyrgyyxe şuxala bolbo.

Jyndenei

Xetagyyrovaagai uriaalii xyndetei deere xylieene

Daalьna-Vostoogai Xizaar oşozo xydelmerilxe gehen 57 basagadii ijyyliiin 28-ai yder Rostovai komsomoolşuud mordoxuulba. Valentiina Xetagyyrovaagai uriaalii Roostovdoxi 50tuxai basagad xylieeze abhar baina.

* * *

Ijyyliiin 28-da Piatigoorskhoo 25 basagad Daalьna-Vostoogto oşozo xydelmerilexəə mordobo.

9800 meetr deerehee paraşuudaar buuba

Ijyyliiin 28-da ygleenei 7 çaa 08 minuutada Leningraadai moziin nege aerodroomhoo samolioodoor axalagşa lejtenaan Skiitev gedeg deeşee niideher baina.

Tere samolioodai boortdo huusahan paraşuutna spoortiin gabijaata maaster axalagşa lejtenaant, Oordento K.F. KAJTAANOV gedeg 9800 meetr deerenee 27 minuuta soo paraşuudaar buuba Enenь Kajtaanovai 423-daxi buulga bolno.

Xariuusalgata redaaktor B. VAANÇAGIIN

MYNƟƟDER KINOO-TEAATRNUUDTA

„Progrees“ kinoodo ARSEEN

„Erdem“ Kinoodo ARBAN GURBA

Gostryydsberkaasiin ypravleeni ba BMASSR-ei goskrediid bolbol 1936 onhoo uragşa gargagdahan gyrene urihalamziin obligaacii.

„Xojordugaar taban zilei dyrbedexi zil“

obligaacaar helgyyleedyi baigaaşadta hanuulxanь: obligaaca helgelge 1937 onoi sentiaabriiin I xyrter yrgelzelxe. Ene bolzor soo helgegdeegyi baihan obligaaca eeriingəə sengii geexe ba helgegdexee bolixo baina.

Obligaaca helgelge byxii rajsberkaasanuudaar yngergegdene.

Helgegdexe johotoi gyrenei urihalamziin obligaaciin, sberkaasiin xadagalamzada baigaa haanь, tere ezenei eeriinь niuur deere helgegdexe baina. Xerxee obligaaciin ezen eeree oşoxo argagyi baigaa haa, tere xyn sberkaasada medyylge ygeze bolno, tereen deeree jamar viipyskiin (proceenttai gy, alduurigyi gy) ba xeden tyxerigei (500 t., 300 t., 200 t., 100 t. g. z.) xadagalamzada baihan obligaacaa helgeze şine urihalamza abxa durtaib gehen medyylelge barixa baina.

Medyylge soogoo todo aadrisaa zaaxa, tereegeerenь sberkaasa şine urihalamziinь elьgeexe, ygeiş haa sberkaasiin xadagalamzada orxixo baina.

Obligaaciin ezen bolbol obligaasaa helgexe gehen medyylgeteigee xamta obligaacaa xadagalamzada ygehen gerşelgejee erxebişe elьgeelsexe johotoi, eneen gyigeər sberkaasa obligaacii helgeze ygexegyi.

Gostryysberkaasiin ypravleeni ba BMASSR-ei goskrediit.

Телефоны редакции: отв. редактора—3-44, отв. секретаря—3-23, зем. отдела—7-55, промотдела— 5-07

Noomer gargagşa *N. Ceveenov.* Verstaalagşad: *D. Baldaa* *C. Dambaajev.* BMASSR-ei Niut. Azyiledberiin arkomaadai tipografi Ypolglavliit 852.